

В свою чергу, приватне акціонерне товариство може здійснювати тільки приватне розміщення акцій. У разі прийняття загальними зборами приватного акціонерного товариства рішення про здійснення публічного розміщення акцій до статуту товариства вносяться відповідні зміни, у том числі про зміну типу товариства – з приватного на публічне.

В цілому, слід зазначити, що прийняття закону "Про акціонерні товариства" має вдосконалити вітчизняну систему корпоративного управління та підвищити рівень захисту прав акціонерів. Вирішення цих питань сприятиме поліпшенню інвестиційного клімату в Україні та надходженню додаткових інвестицій до акціонерних товариств.

Також, на розгляді у парламенті знаходиться проект закону "Про внесення змін до деяких законів України щодо регулювання ринків фінансових послуг", внесений Кабінетом Міністрів. Метою документа є удосконалення законодавства шляхом надання органам, які здійснюють державне регулювання ринків фінансових послуг, повноважень щодо посилення контролю у цьому секторі економіки, а також вдосконалення механізмів корпоративного управління у фінансових установах. Прийняття даного закону також забезпечить позитивний вплив на структуру акціонерного капіталу, сприятиме його концентрації, поживавить фінансовий і фондовий ринки.

Як зазначається у пояснювальній записці до законопроекту, він спрямований на посилення відповідальності за правопорушення на ринку фінансових послуг, посилення захисту інтересів споживачів у цій сфері і забезпечення рівних можливостей для доступу до ринків фінансових послуг та захисту прав їх учасників, посилення контролю за прозорістю та відкритістю даних ринків, а також сприяння їх інтеграції в європейський і світовий ринки фінансових послуг.

Документом передбачено внесення змін до законів "Про фінансові послуги та державне регулювання ринку фінансових послуг" і "Про державне регулювання ринку цінних паперів в Україні". Законопроект визначає корпоративне управління у фінансових установах як систему корпоративних відносин, за допомогою якої власники фінансової установи утвореної у формі господарського товариства, спрямовують та контролюють її діяльність з урахуванням законних прав заінтересованих осіб (працівників, споживачів фінансових послуг, кредиторів, держави тощо).

Поряд із цим у проекті йдеться про особливості корпоративного управління у фінансових установах, особливості розкриття інформації фінансовими установами, у тому числі у формі звіту про корпоративне управління, та надання інформації клієнтам, особливості державного регулювання у цій сфері.

Слід зазначити, що прийняття даного закону надасть можливість органам, які здійснюють державне регулювання ринків фінансових послуг, оперативно

реагувати на негативні прояви у цій сфері, запобігати відмиванню коштів та вивезенню їх за кордон шляхом використання ринку фінансових послуг.

Внесення змін до зазначених законів має також забезпечити запобігання можливому рейдерству щодо фінансових установ, встановлення нормативних вимог щодо бездоганної ділової репутації засновників та керівників цих інститутів, запобігання використанню доходів, одержаних злочинним шляхом, для заснування фінансових установ, а також перешкоджання поширенню на ринках фінансових послуг різноманітних протиправних схем.

Надання акціонерам та державним органам, які здійснюють функції нагляду та регулювання на ринках фінансових послуг, звіту про корпоративне управління фінансових установ, створених у формі акціонерного товариства, яких нині близько 1 %, а також встановлення критеріїв щодо якості системи управління та управлінського персоналу дозволить здійснювати контроль за їх якістю відповідно до міжнародних стандартів.

У свою чергу, надання клієнтам, й особливо клієнтам-фізичним особам, повної та детальної інформації щодо фінансових послуг сприятиме захисту прав споживачів, посиленню їхньої довіри до фінансових установ, що позитивно вплине на фінансову стабільність цих інститутів.

Український корпоративний сектор характеризується високим ступенем "непрозорості" бізнесу, приховуванням і перекручуванням інформації, аж до навмисного заниження вартості підприємства. Асиметрія інформації в перехідних умовах значно сильніша, ніж у ринкових. Чіткі ринкові сигнали про курс акцій, вартості бізнесу відсутні. Дані про структуру власності, фінансовий стан – "непрозорі". Інформація про реальну ефективність роботи підприємства недоступна через переплетення відносин підприємства з афілійованими структурами, тощо. Світова економічна криза також не сприятиме виведенню з тіні акціонерних товариств, їх активному представленню на українській і світових біржах. Хоча, деякі економісти передбачають можливість зворотнього ефекту, зважаючи на значні проблем із залученням інвестицій через фінансові установи. Отже, кризові явища, що охопили світ, не оминуть України. Проте, активізація діяльності, зокрема у правовому полі, може країні мінімізувати можливі негативні наслідки.

1. Закон України "Про акціонерні товариства" // Урядовий кур'єр. – 2008. – № 194. – С. 7-12. 2. Бондар О.М. Моделі та принципи приватизації стратегічних підприємств // Державний інформаційний бюлетень про приватизацію. – 2004. – № 1. – С. 6-11. 3. Пасечник Т.О. Концентрація акціонерного капіталу в українській промисловості // Фінанси України. – 2007. – №3. – С. 128-134. 4. Сірко А. Корпоративна власність у транзитивній економіці // Економіка України. – 2006. – № 2. – С. 57-64. 5. csun.com.ua – Центр систематизації учбових матеріалів. 6. www.epravda.com.ua – "Економічна правда".

Надійшла до редколегії 09.06.2009

Т. Продан, здобувач

ГРОШОВО-КРЕДИТНА ПОЛІТИКА НБУ ТА ЇЇ ВПЛИВ НА ІНФЛЯЦІЮ ТА СТАБІЛЬНІСТЬ СПОЖИВЧИХ ЦІН В УКРАЇНІ

У статті розглядаються методи та інструменти впливу НБУ на рівень інфляції в Україні.

Methods and instruments of influence of NBU on the level of inflation in Ukraine are examined in the article.

Враховуючи те, що стабільність національної валюти залежить передусім від динаміки цін на товари і послуги, іноземну валюту і гроші (кредити), а також від характеру взаємозв'язків між основними макроекономічними і монетарними параметрами, Національний банк України реалізує стратегію розширеного таргетування

(визначення) стабільності грошової одиниці. Суть даної стратегії полягає у визначенні не конкретних показників (інфляції, грошової маси чи валютного курсу), а їхнього співвідношення, що визначає стабільність грошової одиниці, і в разі необхідності здійснення впливу на їхню динаміку.

Необхідною передумовою підтримки сталого і збалансованого економічного розвитку є забезпечення низьких та стабільних темпів інфляції. Проте, в Україні інфляційний тиск посилюється, а інфляційні очікування і надалі зростають. Високі темпи інфляції вже набули характеру закономірної тенденції і несуть загрозу для розвитку економіки, підвищення реальних доходів та стандартів життя населення.

Так, незважаючи на суттєве зростання споживчих цін у 2008 році (1,7 %, з початку року індекс споживчих цін (ІСЦ) зріс на 18 %), продовжується зниження річного показника споживчої інфляції (на 1,4 в.п. до 23,2 %). Базова інфляція залишається досить високою (з початку 2008 року – зростання на 17,1 %). Разом із тим, внесок базової інфляції був вищим, в основному, за рахунок підвищення цін на житлово-комунальні послуги та сезонні товари (овочі та фрукти, молоко та яйця).

Проте у річному вимірі небазова інфляція продовжувала знижуватись (на 3 в.п. до 27,2 %). Індекс цін виробництва (ІЦВ) знижувався після трирічного зростання (у річному вимірі – на 5 в.п. до 37,7 %, з початку року зростання склало 32,1 %).

Основною причиною зниження ІЦВ є погіршення зовнішньої кон'юнктури, що розпочалося з середини 2008 року та спричинило падіння цін на експортну продукцію, в тому числі на металопродукцію. Додатковою причиною зниження ІЦВ виступало падіння цін на нафту на світових ринках. Зростання ІЦВ створюватиме додатковий тиск на споживчі ціни у 2009 році.

Інфляційний тиск з боку попиту залишається на високому рівні (широка базова інфляція у річному вимірі продовжила незначно зменшуватися – на 0,3 в.п. до 20,5 %). Свідченням високого інфляційного тиску з боку попиту є позитивний розрив ВВП, що почав формуватись з кінця 2007 року. Позитивний розрив ВВП є перевищенням сукупного попиту свого потенційного рівня, тобто такого рівня сукупного попиту, що не викликає додаткового тиску на інфляцію. Збільшення розриву ВВП є одним із факторів зростання інфляційного тиску з боку попиту. Плинна вузька базова інфляція (індекс цін непродовольчих товарів за виключенням палива), яка є індикатором імпортованої інфляції та відображає вплив курсової політики на динаміку споживчих цін, зросла на 0,4 в.п. до 7,6 %, що значною мірою обумовлено послабленням обмінного курсу гривні до долару США в 2008 році.

Проведення Національним банком України стимулюючої грошово-кредитної політики дозволило суттєво зменшити темпи зростання грошової маси – з 52,7 % до 35,2 % за 2008 рік.

Активна процентна політика НБУ (постійне проведення двох недільних мобілізаційних операцій за ставками 5-6 %, підвищення ставок за активними операціями), посилення пруденційних вимог до банків і запровадження заходів щодо збалансування обсягів і структури активно-пасивних операцій банків та обмеження ризиків, дозволило стримати інфляційний тиск з боку попиту (рис. 2.4), а також стимулювати комерційні банки до більш ефективного управління якістю кредитного портфелю.

У 2007-2008 роках зберігався стримуючий характер бюджетної політики – темпи зростання витрат Зведеного бюджету уповільнились. Разом із тим, існують ризики, які можуть стимулюючим чином впливати як на споживчу інфляцію, так і базову інфляцію, а саме:

- ✓ введення в дію з вересня 2008 року III-го етапу Єдиної тарифної сітки, що зумовило підвищення поточних витрат і, відповідно, сукупного попиту;

- ✓ перевищення запланованих обсягів бюджетних коштів на виплати компенсацій громадянам втрат від

знецінення грошових заощаджень (0,8 % вище за річний план), що також спричиняє зростання сукупного попиту;

- ✓ значне накопичення коштів уряду на рахунках (за даними Державного Казначейства України станом на 01.10.2008 р. – до 25,3 млрд. грн.) та можливе їх різке витрачання наприкінці року;

- ✓ можливе здійснення Урядом витрат на підтримку фінансового та реального сектору через посилення фінансової кризи та погіршення ситуації на зовнішніх ринках металопродукції.

Інфляція витрат (одним з індикаторів якої є небазова інфляція – зростання індексу цін на сировину, послуги, що регулюються адміністративно, та паливо) за 2008 рік знизилася на 3 в.п. до 27,2 %. Зростання небазового ІСЦ було спричинене зростанням цін товарів та послуг, що регулюються адміністративно (у річному вимірі на 2,9 в.п. до 22,3 %).

Таким чином, високі темпи інфляції в Україні набули характеру закономірної тенденції: інфляційний тренд перебуває на підйомі, а інфляційні очікування і надалі зростають. Інфляція на кінець 2008 року склала 18,6 %.

За видами економічної діяльності вищі інфляційні очікування мають підприємства переробної промисловості та торгівлі. У регіональному розрізі найвищі інфляційні очікування у підприємств Донецької, Івано-Франківської, Луганської областей та АР Крим. Респонденти Дніпропетровської. За розміром підприємств, напрямом діяльності та формою власності найвищі інфляційні очікування у малих підприємств, тих, які не здійснюють експортно-імпорتنі операції та підприємств з часткою державної власності у статутному капіталі більше 25 %.

Серед факторів інфляції, на наш погляд, найсуттєвішими є економічна та політична нестабільність в Україні. В умовах фінансової кризи посилився вплив обмінного курсу на інфляційні процеси. Погіршення ситуації у фінансовому секторі, як перший прояв впливу світової фінансової кризи на економіку України, та пов'язані з цим очікування нестабільності курсу національної валюти, підвищили оцінку впливу обмінного курсу на інфляційні процеси. За впливовістю на зростання споживчих цін, цей фактор значно випереджає оцінки впливу витрат на виробництво, які традиційно входили до числа негативних чинників. Вплив витрат на виробництво, доходів населення та податкового тиску дещо послабився. Разом зі зростанням впливу обмінного курсу, посилився вплив дій НБУ на інфляційні процеси, які, зазвичай, не вважались підприємствами чинниками інфляційного тиску. Оцінка впливу бюджетних витрат на зростання цін знизилась.

Незважаючи на несприятливу інфляційну ситуацію, бюджетна політика мала переважно соціальну спрямованість. Зростаючі бюджетні доходи значною мірою спрямовувалися на збільшення соціальних виплат. Так, витрати Зведеного бюджету України за 2008 рік збільшилися на 40,9 % порівняно з 2007 роком, у якому таке зростання становило 23,8 %. Витрати на соціальний захист та соціальне забезпечення за 2008 рік зросли на 43,9 % (у 2007 році – на 17,9 %). Водночас погіршувалося бюджетне стимулювання економічного розвитку. Частка капітальних витрат у загальній сумі витрат Зведеного бюджету України зменшилася до 10,9 % (у 2007 році – 12,4 %).

Стимулювання внутрішнього попиту за відсутності належних структурних реформ в економіці, окрім інфляційного тиску, призводить до прискорення темпів зростання імпорту та погіршення зовнішньоторговельного балансу. У 2008 році експорт та імпорт товарів збільшувалися високими темпами (відповідно на 50,1 % та 57,5 %). Збереження значного розриву між їхніми темпами приросту призвело до формування від'ємного

сальдо товарного балансу, яке більше ніж у 2 рази перевищило показник 2007 року. Це зумовило збільшення від'ємного сальдо поточного рахунку платіжного балансу порівняно з 2007 роком у 4,2 рази – до 8,4 млрд. дол. США (–5,8 % до ВВП). Проте чистий приплив коштів за фінансовим рахунком (14,7 млрд. дол. США) дав змогу не лише компенсувати дефіцит поточного рахунку, а і збільшити резервні активи України.

Стриманий характер грошово-кредитної політики відобразився помірною динамікою зростання показника монетарної бази, обсяг якої у 2008 році збільшився на 20,4 % – до 170,8 млрд. грн. (у 2007 році темп зростання становив 31,3 %). Темпи зростання монетарної бази за 2008 рік мають тенденцію до зниження. Водночас, заходи Національного банку України з регулювання обсягу грошової пропозиції не були односпрямованими і визначалися відповідно до динаміки, поєднуючи дії як з мобілізації коштів, так і з підтримки ліквідності банків. Попри значний інфляційний тиск, обсяг операцій з підтримки ліквідності банків був значно більшим за обсяг операцій з мобілізації коштів. Так, обсяг операцій з рефінансування за 2008 рік становив 64,1 млрд. грн., операції з мобілізації коштів становили 46,5 млрд. грн. Завдяки таким діям обсяг коррахунків банків збільшився на 27,0 % – до 24,2 млрд. грн.

Окрім операцій з підтримки ліквідності банків, такої динаміці коррахунків банківської системи сприяли операції з купівлі Національним банком України іноземної валюти на міжбанківському ринку.

Таким чином, антиінфляційна спрямованість грошово-кредитної політики негативно не позначилася на динаміці ліквідності банків. Навпаки, Національний банк України через проведення своїх операцій постійно намагався підтримувати рівень ліквідності банків на оптимальному рівні для забезпечення рівноваги на грошово-кредитному ринку.

Зменшення надмірного інфляційного тиску вимагає розроблення загальнонаціональної концепції антиінфляційної політики, що включатиме послідовні, узгоджені дії всіх гілок влади, розподілу відповідальності між ними за дії, що впливають на інфляційні очікування та розвиток інфляційних процесів в цілому. Одночасно Україна перебуває у стані політичної напруги, нормативно-правові акти містять суттєві прогалини та часто змінюються, що не сприяє створенню стабільного правового середовища та поліпшенню інвестиційного клімату.

Таким чином, визначальний вплив грошово-кредитної політики на стабільність грошового обігу обмежується наявністю наступних проблем:

- ✓ відсутність чітко визначеної цілі грошово-кредитної політики;
- ✓ відсутність критеріїв призначення та нечіткість окремих критеріїв звільнення Голови НБУ, а також співпадіння строків каденцій Президента України, ВРУ та Голови НБУ;
- ✓ встановлення для НБУ плану з авансового перерахування коштів до Держбюджету всупереч положенням Закону України "Про Національний банк України";
- ✓ недостатня узгодженість грошово-кредитної та економічної (зокрема, фінансової) політик;
- ✓ дефіцит роз'яснень суспільству політики НБУ та її наслідків.

Приборкання зростання цін та підтримання інфляції на низькому стабільному рівні актуалізує проблему обмеженого впливу Національного банку України на цінову стабільність, яка виникає, внаслідок зовнішнього впливу на реалізацію грошово-кредитної політики та комунікації НБУ з Урядом та суспільством.

Таким чином, ціллю грошово-кредитної політики у регулюванні грошового обігу має бути зміцнення ролі

НБУ у забезпеченні цінової стабільності і, таким чином, створення підґрунтя для збільшення добробуту населення через підвищення його реальних доходів, та сприяння у довгостроковій перспективі стійкому економічному зростанню. Для досягнення цієї є необхідним: зменшення зовнішнього впливу на інструменти грошово-кредитної політики; розбудова практики регулярних комунікацій із суспільством та Урядом.

На наш погляд, реалізація зазначеної цілі сприятиме зниженню рівня інфляції та утримання її на стабільному рівні, що матиме прояв у трьох напрямках:

- ✓ населення: підвищення реальних доходів населення (тобто збільшення кількості товарів і послуг, які населення зможе придбати за свої грошові доходи); зниження ставок за кредитами банків, що дає можливість знизити вартість фінансування довгострокових споживчих витрат населення за рахунок кредитування; створення прозоріших умов для прийняття рішень стосовно заощаджень;

- ✓ суб'єкти господарювання: зниження макроекономічних ризиків; сприяння покращенню інвестиційного клімату, створення більш прозорих умов, зниження невизначеностей в економіці і зменшення внаслідок цього премії за ризик (що дозволяє отримувати більш дешеві ресурси); зменшення обсягів коштів, направлених на хеджування ризиків через придбання короткострокових активів; перерозподіл ресурсів у довгострокові інвестиційні проекти;

- ✓ Уряд та Національний банк України: збільшення довіри суспільства до економічної політики; низькі інфляційні очікування; створення передумов для сталого економічного зростання; підвищення ефективності економічної та грошово-кредитної політики внаслідок їх більшої узгодженості; бюджетна дисципліна.

Можливими напрямками вирішення проблеми недосконалих комунікацій НБУ з Урядом та суспільством є:

- ✓ підписання Меморандуму між НБУ та КМУ про взаємодію з метою досягнення цінової стабільності, в якому будуть визначені спільна ціль, принципи діяльності, розподіл відповідальності;

- ✓ внесення змін до Закону України "Про Національний банк України" щодо можливості використання НБУ власних макроекономічних прогнозів при розробленні Основних засад грошово-кредитної політики;

- ✓ розроблення Стратегії комунікації та розширення набору засобів інформування та комунікації з громадськістю (одно- та двостороннього обміну інформацією відповідно).

Серед переваг даного варіанту вирішення проблеми недосконалих комунікацій НБУ з Урядом та суспільством слід зазначити: досягнення консенсусу між НБУ та Урядом щодо бачення макроекономічного розвитку, встановлення узгоджених економічно обґрунтованих цілей, у тому числі цільового показника по інфляції, а також шляхів їх досягнення; наявність реалістичних макроекономічних прогнозів та проведення на їх основі фінансової та грошово-кредитної політик, можливість їх узгодження, проведення скоординованих дій Уряду та НБУ на всіх етапах підготовки бюджету та державних програм; своєчасна інформація щодо інфляційних очікувань; посилення довіри до діяльності НБУ; підвищення прозорості грошово-кредитної політики та розуміння широкими верствами населення рішень, що приймаються, через роз'яснення основних функцій та дій центрального банку, своєчасного повідомлення важливої та актуальної інформації, а також проведення освітньої роботи; чітке уявлення про обізнаність зацікавлених сторін щодо діяльності центрального банку і довіри до нього. Серед недоліків варто виокремити: затягування

процесу визначення цільового показника та шляхів його досягнення; погіршення інфляційних очікувань у разі недосягнення цільового показника інфляції та зменшення довіри до політики НБУ та Уряду; необхідність оброблення великої кількості інформації, що не завжди може відноситись до компетенції НБУ; збільшення витрат на проведення комунікацій.

Оцінку ефективності впливу грошово-кредитної політики на регулювання грошового обігу варто здійснювати за результатами регулярного моніторингу. При цьому критеріями ефективності є: низький рівень інфляційних очікувань суб'єктів господарювання; скорочення попиту на іноземну валюту на готівковому валютному ринку; низький та стабільний рівень базової інфляції; зміна структури грошової емісії на користь кредитного каналу; зменшення обсягів валютних інтервенцій НБУ.

Для визначення засад грошово-кредитної політики важливим є загальне розуміння суті соціально-економічних процесів, що відбуваються в країні, з'ясування особливостей конкретного етапу розвитку. Для нинішнього етапу розвитку економіки України характерним є кризовий стан, який слід враховувати при розробленні основних засад грошово-кредитної політики. На наш погляд, найважливіші з таких рис наступні:

- ✓ поступове зниження темпів економічного зростання;
- ✓ зростання рівня безробіття;
- ✓ неефективна взаємодія секторів економіки і фінансової сфери, що утруднює регулювання грошового обігу і створює умови для значних коливань у динаміці економічних параметрів;

- ✓ відсутність сталих взаємозв'язків між макроекономічними, грошово-кредитними та фіскальними параметрами, що ускладнює прогнозування;
- ✓ перевищення темпів підвищення доходів населення над темпами зростання ВВП;
- ✓ від'ємне сальдо торговельного балансу;
- ✓ значна диференціація доходів населення;
- ✓ несформованість середнього класу, що є соціальною основою стабільного розвитку;
- ✓ здатність економіки без відповідного підвищення інфляції поглинати достатньо високий приріст грошової маси, що виражається у високих темпах монетизації економіки;
- ✓ надвисока залежність економічних процесів від політичних.

У грошово-кредитній політиці завданнями Національного банку України є визначення і контроль за забезпеченням такого рівня інфляції, який би гарантував прийнятну для суспільства стабільність купівельної спроможності гривні разом із створенням монетарних умов для динамічного зростання і структурної перебудови економіки, такого обмінного курсу, що підтримував би конкурентоспроможність національних виробників на зовнішніх ринках, давав би можливість динамічно нарощувати валютні резерви, збалансовано співвідносився б з інфляційними процесами; створення умов для зниження процентних ставок за кредитами, динамічного розвитку банківського сектора і кредитування економіки, як необхідної умови ефективної грошово-кредитної політики.

Надійшла до редколегії 09.06.2009

О. Балануца, здобувач

ІНОЗЕМНИЙ КАПІТАЛ У СИСТЕМІ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ

У статті визначено поняття економічної безпеки держави, охарактеризовано елементи економічної безпеки України та вплив на них іноземного капіталу.

The concept of economic security of the state is certain in the article, the elements of economic security of Ukraine and influencing on them of foreign capital are described.

Україна проходить складний історичний шлях державотворення і переходу від централізовано-планової системи управління економікою до соціально спрямованої ринкової економіки. Ці дві історичні події супроводжуються зламом суспільних і економічних відносин, який призводить до соціально-економічної кризи тривалого характеру. Кризовий стан економіки значно впливає, більш того, безпосередньо загрожує національним інтересам незалежної держави, надзвичайно актуалізує проблему її національної безпеки, в першу чергу такої її складової, як економічна. В сучасних умовах економічна безпека є такою, що визначає національну безпеку в цілому. Це сталося тому, що Україна проходить етап небаченого руйнування раніше створених виробничих сил і виробничих відносин, повільного становлення нових, ринкових відносин і ринкової інфраструктури [3, с.173].

Поняття економічної безпеки держави, підходи до оцінки рівня економічної безпеки держави, принципи формування системи забезпечення економічної безпеки держави висвітлювали у своїх працях такі вітчизняні та зарубіжні учені, як О. Барановський, В. Білоус, В. Геєць, Я. Жаліло, Б. Кваснюк, В. Мунтіян, Н. Нижник, Я. Тімберген, Д. Фішер, та інші.

Метою статті є дослідження впливу іноземного капіталу на фінансову безпеку країни.

Термін "економічна безпека" вперше з'явився у 70-і роки ХХ століття і швидко розповсюдився у розвинутих капіталістичних країнах. Саме тоді, реалістично оціню-

ючи тодішню міжнародну обстановку, представники перш за все країн Західної Європи виступили за використання економічних засобів забезпечення національної безпеки [4, с.237].

Економічна безпека – це стан захищеності економіки від зовнішніх і внутрішніх загроз, серед яких слід відмітити наступні:

- ✓ порушення оптимального функціонування економічної системи;
- ✓ встановлення контролю іноземного капіталу за національною економікою;
- ✓ безконтрольне розкрадання природних ресурсів;
- ✓ втрата і розвал інтелектуального потенціалу;
- ✓ різкий розвиток технологій і економічна нездатність України влитися в цей світовий процес.

В економічній науці і практиці поки що немає одностайного визначення категорії "економічна безпека держави". У відповідній літературі до цієї категорії включають такі складові: сировинно-ресурсна, енергетична, фінансова, воєнно-економічна, технологічна, продовольча, соціальна, демографічна, екологічна, промислово-технологічна, соціальна, продовольча, приватизаційна, безпека фінансово-кредитної сфери, зовнішньоекономічна. Але це надто широке трактування економічної безпеки [1, с.38].

До економічної безпеки слід відносити тільки ті складові, які містять лише економічні відносини. З такої точки зору до категорії "економічна безпека держави" доцільно відносити лише власне економічну, фінансову, зовнішньо-